

نقش پدر در سلامت روان خانواده

پدر عزیز شما هم در زندگی فرزندتان نقش دارید

با نگاهی گذرا به وضعیت ساختاری در خانواده های ایرانی متوجه می شویم که اغلب پدران تنها نقشی را که در خانواده برای خود متصور می شوند درآمد زایی و رفع نیازهای مالی و اقتصادی خانواده است و به همین سبب نیز بعضا با کارهای طاقت فرسا و متعدد نه تنها سلامت جسمی و روانی خود را به خطر می اندازند بلکه از نظر روانی، عاطفی به خانواده خود نیز آسیب می رسانند .

و از سوی دیگر مادران در اینگونه مواقع سعی می کنند که با تلاش بیشتر خودشان خلاء پدر را در خانواده پر کنند و بقول خودشان هم مادر باشند و هم پدر .

اما نه تنها مادران نمی توانند عملکرد و جایگاه پدر را داشته باشند بلکه خلایی بدتر از آن که مادر بودن خودشان است را نیز بر جای می گذارند . گاهی شاهد آن هستیم که در اینگونه موقعیتها ، زنان با منت گذاشتن بر پدران از سویی باعث بوجود آوردن احساس تحقیر و ضعف در همسر خود شده و از سوی دیگر احساس افسردگی و استرس و خشم و سرخوردگی رفتارهای منفعلانه مثل خرید های بی دلیل را در خود بوجود خواهند آورد. حال اگر هر یک از والدین به ایفای نقش خود در خانواده بپردازند و سیستم خانواده را بر مبنای درست پایه ریزی کنند مسلما شاهد خانواده سالم خواهیم بود و از بسیاری از آسیب های روانی جسمی و عاطفی جلوگیری خواهد شد.

عدم حضور موثر پدر در خانواده و آگاه نبودن به نقش خود در زمینه های مختلف زندگی کودکان به خصوص زمینه های عاطفی ، رفتاری یکی از مشکلاتی است که امروزه بسیار رایج گشته است .

پدر می تواند راهنمای فکری خوبی برای پسران باشند و اوست که می تواند برای ایفای نقش مردانه پسر خود را آماده سازد .

پسران از سه سالگی می کوشند رفتار خود را شبیه پدر کنند . پسر برای یافتن هویت مردانه و انسجام شخصیت خود نیاز به محبت و حمایت و پشتیبانی پدر خود دارد.

تقلید از رفتار پدر به یادگیری ارزشهای اخلاقی و سنتهای اجتماعی می انجامد . بهتر است رابطه بین پدر و پسر بر مبنای دوستی باشد زیرا سبب می شود فرزند پسر احساس کند از پشتوانه محکمی برخوردار است هر چند که در محبت افراط نیز نباید باشد زیرا شخصیت فرزند را وابسته و نابالغ خواهد ساخت .

اگر پدران بالاخص در سن نوجوانی فعالتر در روند رشد شخصیت فرزند خود حضور پیدا کنند و رابطه عاطفی خوبی با آنان داشته باشند احتمال اینکه پسران آنان گرایش به سوی مواد مخدر و دختران آنان از ابتلا به انحرافات اخلاقی بسیار کاهش خواهد یافت.

رابطه پدر با دختر خود نیز از اهمیت بالایی برخوردار است ازدواج دختران بر پایه تصویری که از پدر خود دارد شکل خواهد گرفت دختر مرد آرمانی خود را از طریق پدر شناسایی می کند مثلاً دختری که پدر خشنی دارد به دنبال همسری می گردد که آرام و صبور باشد ، رفتار پدر با همسرش نقش زیادی در نگاه دختر به زندگی مشترک در آینده دارد دخترانی که رفتار احترام آمیز و توأم با صمیمیت پدر و مادر خود را در خانه می بینند از ازدواج تصویری مثبت خواهند داشت .

پدر می تواند راهنمای فکری خوبی برای فرزندان دختر خود باشد . پدر باید به دختر خود محبت کرده و ساعاتی را با او بگذراند هر چند که باید مراقب باشند که محبت آنها موجب بروز تحریکات جنسی در دختر خود نشود. اغلب پژوهشها نشان داده اند که عدم رابطه عاطفی بین پدر و دختر سبب می شود که او این محبت را در خارج از فضای خانه جستجو کند و این امر زمینه ساز بسیاری از انحرافات و کجروی ها را فراهم خواهد نمود .

برخی از علل نقش کاهش نقش پدران در خانواده :

- وجود برخی از مادران در خانواده که عقده حقارت و خود کم بینی خود را از طریق ایفای نقش مردانه جبران نموده و جای خالی پدران را با تحقیر او می خواهند پر کنند

- وجود تعارضات خانوادگی و فرار و اجتناب پدران از حل این مشکلات از طریق گذراندن ساعات زیاد کاری در بیرون از خانه

- آگاه نبودن به نقش پدرانه خود و داشتن این باور غلط که پدر تنها مسئول در آوردن خرج خانواده است و نقش دیگری در خانواده ندارند

- عدم وجود فضای گرم و صمیمانه از سوی مادر خانواده و داشتن خانه ای که در آن فرد احساس راحتی و آرامش کند

- عدم برنامه ریزی صحیح اقتصادی در خانواده و مصرف کنندگی زیاد و چشم و هم چشمی ها و در نهایت کار زیاد برای جبران این معضل

نقش پدر در پیشگیری از آسیب های روانی - اجتماعی

بیش از نیمی از مردان بزهکار با پدران خود ارتباط مناسبی نداشته اند

بر این اساس بی توجهی پدران در تربیت فرزندان از عوامل مهم بزهکاری کودکان در آینده است کاشناسان نقش تعیین کننده مادر را در یکسال و نیم کودکی و نقش اصلی پدر را در سه تا شش سالگی کودک بسیار مهم می دانند

پسران در ای سن با همانند سازی خود با پدرشان چارچوب اولیه هویت مردانه خود را شکل می دهند و دختران آن جنبه از وجود مردانه خود که قاطعیت و ریسک پذیری را از پدر خود می آموزد

با توجه به اینکه مادر اغلب نقش مراقبت کننده را دارد و سعی می کند کودک خود را از خطر مصون نگهدارد و به همین سبب موجب ایجاد ترس در فرزند خود از تجربه های جدید را ایجاد می کند اما پدران با دادن حمایت های عاطفی و پشتیبانی بودن برای فرزند به او می آموزد که نترسد و قدرت ریسک کردن را داشته باشد

به همین سبب اغلب شاهد آن هستیم در پسرای که پدر نقش زیادی در خانواده نداشته است قدرت ریسک کردن آنها بالاخص در دنیای اقتصادی پایین تر است و دختران نیز ترسوتر هستند

باید در نظر داشت که تصور کودک از پدر فردی مقتدر و شجاع است به گونه ای که شغل موقعیت اجتماعی پایگاه اقتصادی و نظریات و تحصیلات پدر در زندگی فرزندان نقش بسزایی ایفا می کند

پدرانی که بین عمل و گفتارشان تفاوت است یا دچار مشکلات اخلاقی اجتماعی هستند یا پدرانی که عصبی اند اعتیاد دارند بر شخصیت کودک خود تاثیر گذاشته و کودک با سر افکندگی به زندگی خود ادامه می دهد تحقیقات نشان می دهد خانواده هایی که دارای پدر معتاد هستند کودکان این خانواده ها همواره احساس تحقیر می کنند چرا که اقتدار پدر را از بین رفته می بینند و همیشه پدر را از دوستان و اطرافیان خود پنهان می کنند

همچنین مطالعات بیانگر آن است که مدت حضور پدر در خانواده و رفتار مسالمت آمیز او در خانه سبب می شود که کودکان در فراگیری دروس مدرسه بسیار جدیتر عمل کنند

هنگامی که حضور پدر در خانواده به دلیل مشغله کاری یا هر وضعیت دیگر کمتر باشد ویژگی شخصیتی و اخلاقی کودک نیز دچار تنزل می شود پدر به عنوان واسطه بین دنیای بیرون و درون خانواده نقش اصلی در شکل گیری ارزش های اخلاقی و وجدان و قانونمندی دارد

تحقیقات نشان می دهد که در دوره حساس بین سه تا شش سالگی نقش پدر در زندگی این افراد یا نبوده و یا کم رنگ بوده است .

هر چند که پدر نقش اقتدار و قدرتمند را در خانواده دارد اما پدر نباید از قدرت خود برای کنترل فرزند استفاده کند پدران باید در خانواده قدرت داشته باشند اما قدرت طلب و خشن نباشند پدر با توجه به قدرت و اقتدار خود در خانواده برای هدایت اعضا تلاش می کند تا آرامش و آسایش در خانه و خانواده فراهم شود .